

önmagát marcangoló kritikáktól sujtott korunkba. Kell az ilyen figyelmeztetés, szükséges ez a kitűnő szótár és kívánjuk tiszta szívből, hogy fogyjon is, olvassák, használják minél többen.

Fábián István.

Bodnár István : Mesemondás. (Franklin-Társulat kiadása). A harmincöt elbeszélést tartalmazó testes kötethez Herczeg Ferenc írt igen kedves és elmesés előszót, melyben a szerzőről a következőket mondja: Bodnár verbéli elbeszélő. Nemcsak tud mesét mondani, de valami lelki kényszerűség nála, hogy magához pányvazza közönségének figyelmét... Ha megállapítjuk, hogy Bodnárbán nagy mértékben megvan a mesemondás ősi adománya, akkor megmondtuk azt is, hogy ismeri az embereket, hogy magyar fővel gondolkozik, magyar szívvel érez és magyar nyelven beszél. Miként a legtöbb született elbeszélő, a világ dolgát ő is azzal a kedvesen fölényes és kissé meghatott humorral szemléli, mely a gyertya lángja körül cikázó bogárnép táncában látja lengeni és lobogni a saját maga emberi sorsát is.

Kész kis kritika, melyet mi is aláírhatunk a következő megjegyzésekkel kiegészítve.

Bodnárnak erősebb oldala a népies elbeszélés. A nem népies tárgyak kevésbé sikerülnek neki. Ezeket is jól beszéli el, de mondanivalói nem elég érdekesek és súlyosak (pl. *Az áruló madrigál*, *A mama multja*), vagy Herczeg Ferenc régi katonai és gentry-novelláinak hatása látszik rajtuk (*A zöld béka*, *Egy kis tévedés*). Van bennük sok jó megfigyelés, sikerült részlet, de a maguk egészségében kissé bágyadtak s nem annyira megkapóak, hogy az ember azt mondaná rájuk: No ezt meg ezt még egyszer elolvassom!

A népies történetek (több mint a novellák fele) sokkal jobbak.

A kötet első novellája, *A sárközi veszedelem*, a tolnageveji decsieknek a török elől való menekülését beszéli el érdekes helyi és korrajzi színezéssel. Főalakja a költő-prédikátor, Decsi Gáspár. Bár emlékezet helyenkint Bakস্য modorára, helyenkint Jókai és Mikszáth történeti novelláinak humoros, anekdotázó hangjára, mégis eredetien írt dolog.

Még ennél is jobbak kedves paraszttörténeti és genreképei: *Aron bácsi libát vesz*, *Baka bácsi vásárol*, *Mikszáth Kaszát vásároló parasztnőjének szélesebb*

ecsettel készült másolatai, vagy az *Izgalmas horgászat*, ez a kitűnő horgász-életkép Kapéter bácsi naivan furfangos alakjával, vagy a *Májusi cseresznye*, ez a bájos falusi idill, az *Acél, kova, tapló* c. hortobágyi genre, *A gyerek meg a pohár*, melyet sok ezer példányban kellene terjeszteni az »egykéző» sárközi kálvinisták között, vagy — hogy még egyet említsek — a *Háború a — pipa miatt*, amely tudvalevőleg Felejtő bácsi és kardos felesége között dül. A pipával való bajlódás és rágyújtás sok kitűnő megfigyelésből áll, kacagató leírása a maga nemében klasszikus magyar életkép.

Mint Herczeg is megállapítja, Bodnár jó elbeszélő és humorista. A leg egyszerűbb apróságot jóízűen, a pipaszó közben adomázó vidéki magyar ember kedves elmésségével, ötletességével s bajusz alatti hamiskával mosolygásával tudja elmondani. Ennek az anekdotázó modernak természetes velejárója az is, hogy történeteit szereti nem egyszer tanulságoszerű csattanókkal befejezni.

Izig-vérig magyar mesék ezek, melyeket a mai erőnek-erejével modernkedő világban jól esik olvasnunk.

Szinnyei Ferenc.

Szederkényi Anna : Az asszony meg a fészek. (Singer és Wolfner kiadása.) Annak a szociális és erkölcsi világnézetnek, amely az író műveit egységes egészévé kovácsolja, tiszta kikristályosodása ez a könyv. Egy nemes és gazdag asszonyi lélek tárja ki előttünk kincsházát és mi, akárcsak a mesébéli legény, a sok csillogástól káprázó szemmel azt sem tudjuk, mit lássunk meg előbb: közvetlen, könnyed és mégis erőteljes előadásmódorát, emelkedett szellemű gondolatait vagy a tiszta, magyar nyelvet, amelyet tudatos művészzel kezel? Az utóbbi években több nőíró írt »az asszonyról»: olvastunk tudományos módszerrel felforakoztatott érveket annak a bizonyítására, hogy a nő inferioris lény, csak anyának, csak feleségnek való; olvastunk másfajta jellemzéseket, a »nagy nő-ről és a kis hisztérikáról, a naivul elbukó és a tudatosan »élő« leányról. — A világért sem akarom összehasonlítani ezekkel Szederkényi Anna könyvét, csak megállapítom, hogy ő azok közül való, akik asszonytársaik felé tiszta szívvel és tisztán látó szemmel közelednek.

Szederkényi Anna azt mondja: le-